1938 ий
5
МАЙ
№ 39 (422)
Акшэ 5 ыр.

8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Чыла эллаэсэ пролэтар-шамыч, ушныза!

Рвэзэ коммунист

ВЛКСМ
Маробком
дэн
Горком
орган

БОЛЬШЭВИК ПЭЧАТЬЛАН 26 ИЙ

ВКП(б) Цэнтральный Комитэт орган „Правда" шочмо кэчын—кажнэ ийын 5-шэ майыштэ пэчать кэчэ эрталтэш. „Правда" газэтым 1912 ийыштэ 5 май кэчын Лэнин, Сталин вуйлатымышт почэш, пэш нэлэ условийыштэ кугыжан власть дэч подпольно лукташ тӱҥалмэ. Тачэ „Правда" газэтлан 26 ий тэмэш. „Правда" газэтын чаплэ идалыкшым партийный да чыла совэтский общэствэнность тыгак лэнинский комсомол кугу куанымаш дэнэ вашлийыт.

СССР-штэ пэчатьлан эн сай условий да тудлан виӹҥын ончыко кайаш, пашам ышташ кумда корным почмо. Тыгай условий мэмнан родина дэч моло вэрэ, тӱньа ӱмбалнэ нигуштат укэ. Тидэ завойэваний Сталинский Конституцийыштэ ончыкталтын.

Тӱньа ӱмбалнысэ эн дэмократичэский Сталинский Конституций почэш СССР Вэрховный Совэтыш сайлымаштэ большэвистский пэчать кугун полшэн шогэн.

Троцкистско-бухаринский, буржуазный-националист кашакым, йапонский дэн гэрманский фашизмын агэнтыштым большэвистский пэчать шкэ писэ оружийжэ дэнэ чаманыдэ разоблачитлэн шогэн.

СССР-штэ Лэнинско-Сталинский национальный политикым илышыш пуртэн толмо дэнэ чыла тыгыдэ шэмэр национальностьлан шкэ шочмо йылмыж дэнэ газэтым, книгам лукмаш кэчын виӹан толэш. Марий рэспубликыштат национальнэ форман, социалистичэский содэржаньан, культурын ончыко каймыжэ пэш раш койэш. Культурный, идэологичэский фронтышто адакат кугу сэҥымаш лийын ыльэ, но буржуазный националист кашак утларакшэ тидэ фротышто йатыр врэдитлэн шогэныт.

ВЛКСМ Цэнтральный Комитэтын пунчалжэ почэш комсомольский газэт-шамыч, комсомолэц да нэсойузный молодьож, йункор дэнэ лудшо-шамычын погынымашэш шкэ ыштымэ пашашт нэргэн отчотым ышташ кӱштэн. ВЛКСМ Обком бӱро пунчал почэш 25 апрэль гыч 10 май йоткэ „Рвэзэ коммунист" газэтат отчотым ыштышаш. Отчот ышташ тӱҥалмэ—пэш кӱлэшан кугу паша. Тэвэ Косолоп районышто „Рвэзэ коммунист" газэтын комсомолэц, йункор да лудшо-шамыч погынымашэш отчот ыштымаш пэш кӱлэшым ончыктыш. Тидэ погынымаштэ лудшо дэнэ йункор комсомолэцшамыч, газэтын ситыдымыжым ончыктышт. „Рвэзэ коммунист" газэт комсомольский организаций-шамычлан, критик дэн самокритикым шараш да пашаштэ ушшо политичэский бэспэчностьым пытараш, калык тушманын кодшо вожыштым куклэн пытараш ситыдымын полшэн шогэн. Йункор-шамыч дэнэ пашам шагал ыштэн шогымо да нунылан жапыштыжэ кӱлэш полыш пумаш ситыдымын лийын. Комсомольский организацийын сай паша йэнжэ-шамычын, пропагандистын, посна политшколын, пионьэр вожатыйын, стахановэц-шамычын сай опытыштым газэт шагал волгалтарэн. Мланна, газэт паша йэн-шамычлан, тидэ ончыктымашым пашаштына кызытак большэвикла тӧрлаташ пижман.

Мутат укэ, ончыкыжо „Рвэзэ коммунист" газэт коммунист партийын вуйлатымыжэ почэш РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлаш йамдылалтмаштэ да сайлымаштэ кугун полшэн шогаш тӱҥалэш. Калык тушман — буржуазный-националист кашакын кодшо вожыштым разоблачитлэн да куклэн пытараш полша.

Йункор дэн лудшо-шамыч дэк лишэмын, ВЛКСМ ЦК Х-сйэздын да 4-шэ дэн 5-шэ плэнумын пунчалыштым чыла комсомольский организацийлан практик пашаштышт илышышкэ пуртэн толаш полшэн шогаш тӱҥалэш.

Йошкар-Олаштэ пэрвомайский дэмонстраций.

Фото А. Овэчкинын да Н. Кропиновын.

ПЭРВОЙ МАЙ МОСКОШТО

Мэждународный пролэтарский солидарность кугу кэчын тидэ свэжый, бодрый эрдэнжэ столицэ пайрэм йук дэнэ тэмын, ылыжын.

Йошкар плошадьым простo да чаплын сылнэштарымэ.

Парад тӱҥалмэ дэч йатыр ончычак Крэмль пырдыж воктэнсэ гранитнэ трибун-шамыч тэмыныт. Тыштэ столицысэ прэдприйатьэ-шамычын стахановэцышт дэн ударникышт, СССР Вэрховный Совэт дэпутат шамыч,Совэт Ушэм Гэройшамыч, писатэль-шамыч, искусство, наук дэн тэхник пашайэн-шамыч улыт.

9 шагатат 30 минут. Парад командуйущий Совэт Ушэм Маршал С. М. Будьонный йолташ войска-шамычым ончэн савырна да нунын дэнэ здоровитла.

Плошадьыштэ торжэствэннэ шып лийэш. Лач 10 шагатыштэ мавзолэй трибуныш Сталин, Молотов, Каганович, Калинин, Андрэйэв, Чубарь, Микойан, Йэжов, Димитров, Шкирьатов, Швэрник, Угаров, Булганин йолташ-шамыч кӱзат. Площадьыштэ кужу жап годым кугу вождь да чыла шэмэрын 'танжэ Сталин йолташ лӱмэш, тудын соратникшэ-шамыч лӱмэш „ура" кычкырымаш шэргылтэш.

Крэмлын Спасский капкажэ гыч Оборона Калык комиссар Совэт Ушэм Маршал К. Е. Ворошилов кудал лэктэш.

Парад командуйущий дэч рапортым приниматлымэк К. Е. Ворошилов йолташ войска-шамычым ончэн савырна, бойэц, командир дэн политработник - шамычым Пэрвой май пайрэм дэнэ саламла. Наркомын саламлымыжлан куатлэ красноармэйский „ура" мӱгыра.

10 шагатат 15 минут. Войскам ончэн савырнымаш пытэн. К. Е. Ворошилов йолташ мавзолэй трибуныш кӱза. ВКП(б) ЦК дэн СССР правитэльствэ лӱм дэнэ да кӱнтымышт почэш К. Е Ворошилов йолташ шэмэр шамычым Пэрвой май мэждународный пайрэм дэнэ саламла.

Пашаэз Крэсаньык Йошкар Армийын бойэцшэ-шамыч пашаэз-Крэсаньык правитэльствылан, кугу совэт родиналан ӱшан лийаш торэствэннэ сӧрымашым пуат.

Кэчывалын 12 шагат мартэ парад пыта.

ПЭРВОЙ МАЙ ЙОШКАР-ОЛАШТЭ

Пэрвой май кэчын оласэ калык мологунамсэ дэчын ончычрак тарванаш. Тидэ кэчын, шошо пайрэмым пагалымэ сэмын, кэчэ поснак ойар, шокшо лийэ. Кэчэ кӱшкырак нӧлталтмэнгэ Йошкар-Олан урэмлажэ дэнэ тӱрлӧ-тӱрлӧ тӱсан пайрэм вургэмым чийышэ йэн-шамыч кошташ тӱҥальыч.

Иоча-шамыч сылнэштарымэ школышкышт ошкылыт.

Урэмлаштэ вождь-шамычын портрэтышт, лозунг дэн плакат-шамыч кумылым утларак нӧлтат: нуно элыштына илаш сайрак да вэсэларак лиймэ нэргэн раш ойлат.

9 час эртымэкэ урэмлам эртэн оркэстр-шамычын йукышт почэш Йубилэйный площадьыш колонно дэнэ калык-шамыч погынаш тӱҥальыч. Нунын эрык муро йукышт ола урэмлам шэргытарэн, эрык йужышто чытырвалтын мӱндыркӧ мӱндыркӧ шокта.

11 часлан калык 15 тӱжэм йэн нарэ погынэн шуо.

11 часат 15 минутлан ВКП(б) Обком сэкрэтарь Жаднов йолташ 1 май лӱмэш эртарымэ Йошкар-Оласэ шэмэр-шамычын митингыштым почэш. Тудын „...Митингым почмашэм шотлэна",— манмэ мутым калык „рӱжгэ" совым кырэн вашлийэш. Оркэстр „Интэрнационалым" шокта. Митингыштэ ВЛКСМ Обком лӱм дэнэ ВЛКСМ Обкомын пэрвой сэкрэтарьжэ Рабчиков йолташ, типографийысэ пашаэз дэн служышо-шамыч лӱм дэнэ типографий дирэктор Гэрасимов йолташ, молат ойлышт.

Митинг дэч вара калык колонно дэнэ трибун лэчын эртэн дэмострацийыш кайаш тӱҥалэ.

Эн пэрвойак войэнный вургэм да винтовко дэнэ оласэ допризывник-шамыч ик йэн гайэ ошкэдэн „ура" кычкырэн кайышт. Нунын почэш Ната Бабушкина лӱмэш Йошкар-Оласэ аэроклубысо учльот - шамычльотчик вургэм дэнэ, физкультурник - шамыч шкэ вургэмышт дэнэ, ончыштым шаралтэн, авиомодэлист, пионьэр-тунэмшэ - шамыч, пашаэз дэн служышо-шамыч, институтлаштэ, рабфаклаштэ, училищылаштэ, моло вэрэат тунэмшэ студэнт-шамыч, домохозайкэ дэн колхозла гыч, моло вэр гыч толшо уна-шамычын колоннышт эртэн кайат. Нунын рыҥ тошкалын „ура" кычырэн каймыштым ужын кумыл нӧлтэш.

МАЙ ЛӰМЭШ ТОРЖЭСТВЭННЭ ЗАСЭДАНЬЭ

6 шагат кас. Маргостэатрын сылнэштарымэ залыштыжэ тичак калык тэмын. Йошкар-Ола горсовэт прэдсэдатэль пашам шуктэн шогышо Румьанцэв йолташ кӱчык ончыл мутым ойлэн, 1 май пайрэм лӱмэш торжэствэнэ засэданьым почэш. Засэданьым вуйлаташ тыгай состав дэнэ прэзидиум сайлалтэш: ВКП(б) Обком бӱро, ВКП(б) Горком бӱро, Марий АССР Исполком дэн Йошкар-Ола Горсовэт прэзидиум члэншамыч.

Засэданьыш толшо-шамыч пэш чот кужу жап сово кырымаш дэнэ почотный прэзидиумыш Сталин, Ворошилов, Молотов, Калинин, Йэжов, Чубарь, Жданов, Андрэйэв, Микойан, Каганович, Косиор, Хозэ Диас, Тэльман да Дмитров йолташ-шамычым сайлышт.

Пэрвой май нэргэн докладым ышташ мут ВКП(б) Обкомын агитаций дэн пропагандэ отдэлжым вуйлатышэ Платов йолташлан пуалтэш.

Доклад дэч вара чаплэ концэрт лийын.

72

ГАЗЭТЫН ЙЫЛМЫЖЭ КАЛЫК ЙЫЛМЭ ЛИЙМАН

Мый „Рвэзэ коммунист“ газэтыш п э л э кыдалаш школышто тунэммэм годсэкак вэзэн, лудын шогэм. Тудо мланэм кушкашлан шагал огыл полшэн.

Мутат укэ, газэт качэствэ шот дэнэ тошто шот гыч йатыр сайэмын.

Но калыкын культуржо кэчын кушкын толэш. Сандэнак массын газэт дэк йодышыжо эрэ кугэмын да кугэмын шога.

Кызыт „Рвэзэ коммунист“ рэдакций шкэ лудшыжо да йункор - шамыч дэнэ отчотым ышта. Отчот погынымаш Косолоп районышташ эртыш. Лудшо дэн йункор-шамыч газэтлан йатыр сай каҥашым пуышт. Тидэ ойым „Рвэзэ коммунист“ газэт пашайэҥ-шамычлан практик пашаштышт пуртэн шогыман.

Кызыт мартэн рэдакций шкэ йункоржо-шамыч дэнэ кылым лушкыдын кучэн шогэн. Рэдакцийын пашаштыжэ тидэ тўҥ ситыдымаш.

Посна прэдприатийлаштэ альэ йал озанлыкыштэ лэкшэ стахановэц - шамычын паша опытышт „Рвэзэ коммунист“ газэтын страницыжэ гоч ончыкталтын огыл. Стахановэц-шамычын паша опытыштым [информаций сэмын вэлэ увэртарэн шогэн. Тыгак сай пропагандист да агитатор-шамычын паша опытыштым пытартыш вэлэш гына ончыкташ тўҥалмэ. Тидэ тўҥалтышым сайлан шотлыман, умбакыжым утларак вийаҥдаш кўлэш.

Кызыт вэрлаштэ марий литэратур шагал. Колхозник, тунэмшэ-шамыч сылнэ мутан ойлымаш, почэлат-шамычым луднэшт. Тидэ шотышто каласыдэ огэш лий: „Рвэзэ коммунист“ газэт страницылаштэ ойлымаш, стих-шымыч чўчкыдын пэчэтлалтыт. Но альэ тидэ шагал. Газэт массын йодмыжым шуктышаш.

Утларакшым т ў ҥ а л ш э поэт, писатэль-шамычлан полыш пумаш паша окшакла. Тўҥалшэ поэт, писатэль-шамыч рэдакций дэч полышым уждэ илат. Мыйат тэвэ шукэртак рэдакцийыш йатыр почэламутым колтышым. Но иктыжланат мый рэдакций дэч нимогай увэрымат ыжым нал. Почэламутыштэм м о г а й йоҥылыш, ситыдымаш уло мый нигушэчат п а л э н ыжым кэрт.

Газэтын йылмэ шотыштыжат каласаш кўлэш: йатыр годым статьа-шамыч нэлэ йылмэ дэнэ возалтыт, сандэнак умылаш йöсö. Газэтын йылмыжэ к а л ы к йылмэ лийман. Матэриалым массэ йылмэ дэнэ, кэлгэ содэржаньан, художэствэнный йылмэ дэнэ возаш йодына. Эн туҥжö—массэ дэч торлэн шогаш огыл, тудын йўкшым колышташ, тудлан полшаш, да тудын дэч тунэмаш.

Мурзанайэв С. А,—
ВЛКСМ Косолоп райкомын пашайэҥжэ.

Газэт мланэм йатыр полшыш

Мый газэтлашкэ 1930 ий гыч в о з а ш тўҥалынам. „Рвэзэ коммунистын“ лэкташ тўҥалма гычшак тудын активный йункоржо лийым, ситыдымаш дэн сай пашам эрэ возэн шогышым. Газэт мланэм йатыр полшыш: возымаштэ кўлэш тэымым налаш, ыҥлаш лиймэ йылмэ дэнэ возаш тунуктыш. Но тидэ путырак шагал.

Мэ, рвэзэ поэт-шамыч эшэ газэт дэч кўрылтыдырак шогэна. А газэт поэт-писатэль-шамычлан пэш кугу политик школ. Вэт газэт гыч илышын вўршэр кырымыжым эшэ кэлгыракын шижат, лудшо-шамыч дэнэ эшэ чотырак кылталтат

Тидэ шотышто чаплэ примэрым В. В. Майковский ончыктэн, тудо шкэ творчэствэ корныжо мучко пэчать дэн кўрылтдэ илэн. А мэмнан поэт-шамыч йатыржэ годым газэт пашам изилан шотлат. Тидэ—кугу йоҥылыш. Кызыт РСФСР дэн МАССР Вэрховный Совэтлашкэ сайлымаш кампаний тўҥалын. Поэт-шамыч тидэ пашаштэ пэш чот тыршышаш улыт. Тачысэ кэчым кэлгын, тичмашын ончыкташ—тэвэ паша. „Рвэзэ коммунист“ газэт тидэ пашашкэ поэт - писатэль-шамычым сайынрак шупшын шогыжо ыльэ. Калык коклаштэ улшо пэш шуко талантым тидэ паша дэнэ авалташ чотырак пижэш гын, йöра ыльэ.

Газэт дэн писатэль ойыраш лийдымэ —**монолитыш** савырнышт. Садлан, поэт йолташ-шамыч айста газэтлашкэ!

Казаков Миклай.

ХУДОЖЭСТВЭННЫЙ СТАТЬАМ ШУКЫРАК ПЭЧАТЛАШ

Мый „Рвэзэ коммунистыш“ тэний гына возаш тўҥалынам. Мый шкэнан комсомольский газэтнам эрэак лудын шогэм.

Но тудын пашаштыжэ альэ йатыр ситыдымаш-шамыч уло. Нуно ситыдымаш-шамычым ончыктыдэ кодаш ок лий. Тидэ газэтым пэш сайын ышташ кўлэш. Тидлан мэмнан чыла йöнат уло. Мый ик титак нэргэн посна каласынэм: газэтым йатыр йоҥылыш дэнэ луктыт, тидэ шотыш корэктурскийым вэлэ огыл, кугуракымат шотлыман. Мыйын возымаштат ик кана йоҥылыш возалтын ыльэ.

Газэт почэламут да ойлымаш-шамычым пэш шагал пурта. Ончыкыжым художэствэнный матэриалым утларак пэчатлаш йодына.

Иункор-шамыч дэнат кыл кучымашым тўҥ гычак сайэмдаш кўлэш.

„Рвэзэ коммунист“ тидым шукта манын ўшанэна.

Чугунова М. А.

МАССЭ ДЭНЭ ПАШАМ УТЛАРАК ЫШТАШ

Мэмнан молодьожный, комсомольский газэт ончылно пэш кугу задачым шындымэ. Тудо молодьожым коммунистичэский шўлышэш воспитатлаш ышталтын. Тидэ задачым комсомолын Х-шо сйэздшэ шындэн.

Пытартыш жапыштэ „Рвэзэ коммунист“ газэт ВКП(б) Обком да ВЛКСМ Обком вуйлатымэ почэш тидэ задачым шуктымаштэ шкэ пашажым йатыр сайэмдэн. Газэт страницыштэ комсомолын илышыжым лудшо-шамыч эрэак ужын шогат.

Мый „Рвэзэ коммунистын“ вашталтдымэ сэлькоржо улам. Комсомол пашам ыштымэм годым „Рвэзэ коммунист“ мланэм йатыр полышым пуэн. Тудын критикыжэ почэш мэ йатыр сущэствэнный йоҥылышшамычым тöрлатэн урына.

Но тидэ „Рвэзэ коммунистын“ пашаштыжэ ситыдымаш укэ маннын ок ойло. Тудо эн ончычак комсомол илышым альэ начар ончыктэн шога. Сай комсомольский организаций-шамычын, пропагандист-шамычын посна опытыштым ситыдымын ончыкта.

Газэтын, рэдакцийын пашаштыжэ тидлэч посна вэс кугу ситыдымаш уло. Тудо шкэ йункорский армийжэ дэнэ пашам лушкыдын ышта. Комсомольский вуйлатышэ пашайэҥ-шамычым газэтыш возэн шогаш шупшмо огыл.

Мэмнан ончылнат задачэ кугун шогалэш: шкэнан га-

зэтнам сайэмдаш полшаш кўлэш. Тудым калык тушман-шамычым шалатэн пытарымаштэ эшэат пўсö оружийым ыштыман.

П. Рудаков.

СОВЭТ КУЛЬТУРЫН СОКРОВИЩНИЦАЖЭ

(Всэсойузный книжный палатэ)

Москошто улшо Всэсойузный книжный палатылан кажнэ кэчынак пэчатлалтын гына лукталтшэ книган, журналан, газэтан, плакатан изи пакэт-шамыч самольот бортлаштэ, пароход трьумлаштэ, пойэзд-шамычын почтовый вагонлашкышт толыт. Мэмнан родинын эн мўндыр цэнтрлажэ гыч, кушто совэтский пэчатный станок ышта гын, чыла вэр гычат, тышкэ пэчатлалт лукталтшэ чыла изданьын обйазатэльный экзэмпльаржэ колталтыт.

Лэнинын дэкрэтшэ почэш 1920 ийыштэ ыштымэ Всэсойузный книжный палатэ СССР государствэнный библиографийын цэнтржэ лийын шога. Книжный палатыштэ совэт кнага, карт, плакат-шамыч, чумыр совэт пэриодикын кугу хранилищышт улыт.

Книжный палатэ столицысэ почтампын ик эн кугу клийэнтшэ. Кажнэ кэчын тышкэ 150 нарэ книга, 50 нарэ журнал, 1800 утла газэт, лу дэнэ карт, плакат толыт.

Тышкэ СССР-ысэ калык-шамычын чыла тўрлö йылмышт дэнэ пэчатлэн лукмо кнага да газэт-шамыч толыт.

Маркс, Энгэльс, Лэнин, Сталин, Пушкин да Горькийын книгашт тўжэм дэнэ улыт.

Книжный палатын библиографичэско- справочный отдэлыштыжэ 71 йылмэ дэнэ лукмо 110 миллионат 100 тўжэм экзэмпльар Лэнинын сочинэньэ-шамычшым 3581 пэчатный йэдиницым рэгистрироватлымэ. Сталинын 85 йылмэ дэнэ лукмо, 213 миллионат 900 тўжэм экзэмпльар сочинэньыжэ-шамычым 3374 пэчатный йэдиницым рэгистрироватлымэ.

М. Горькийын сочинэньыжэ - шамыч пытартыш 20 ийыштэ 58 йылмэ дэнэ 36 миллион 923 экзэмпльар лэктыныт. Пушкинын сочинэньыжэ-шамыч 62 йылмэ дэнэ 26 миллион 426 тўжэм экзэмпльар издатлалтыныт.

Тичмаш ўшанымаш дэнэ каласаш лийэш: тыгай книжный тиражым тўньа нигунамат шинчэн огыл.

Всэсойузный книжный палатын 225 йэнжэ-шамычлан кугу цифр-шамычым шотлашышт мэханизироватлымэ счотчикым кучылташышт пэрна. Всэсойузный книжный палатын пашажэ кугу, а тудо элын библиографичэский цэнтржылан шотлалтэш.

Шкэ илыш жапыштыжэ палатэ кызыт мартэ 6 миллион библиографичэский возымашым ыштэн, тидын дэнэ кугу библиографичэский справочный литэратурым ыштымэ.

Кок кид дэнэ 1600 страницан нэлэ томым нöлталына. Тидэ „Книжный ежегодник“, тудым Всэсойузный книжный палатэ издаватла. Тудым ий мучко издатлымэ возымаш-шамыч гыч составитлымэ.

Всэсойузный книжный палатэ книгам арала вэлэ огыл, но издатлат. Тудын продукцийжэ—ийлан 3000 пэчатный листа. Тидэ чыла тўрлö библиографичэский лэтопись-шамыч (книжный, журнальный, газэтный). Палатэ „Ежегодник рецензий“ да „Ежегодник диссертаций“ луктэш. Нинэ справочный литэратур-шамычын практичэский значэньышт кугу. Тушто мэмнан родинан илышыжэ гыч лу дэнэ чаплэ факт-шамычым ужаш лийэш.

Йöршэш ик жапыштак „Атлас миран“ пэрвой томжо лэктын да азэрбайджанский у опэрым партитуржым пэчэтлымэ. Бухарский йэврэй-шамычын йылмышт дэнэ Сталин йолташын Моско оласэ сталинский избиратэльный округ избиратэль-шамычын погынымашэшышт ыштымэ докладшым лукмо.

Атласыштэ тўрлö тьэмэ нэргэнат „А“ гыч „Я“ мартэ муаш лийэш, тыштэ „Аэродвигатэль“ гыч „Яровизация пшеницы“ мартэ уло.

Типографий гыч кызыт гына „книжный летописьын“ свэжа номэржым кондымо. Тудо кажнэ 6 кэчылан лэктэш. Элыштэ пытартыш 6 кэчыштэ лийшэ событий тыштэ чыла возалтын.

Всэсойузнын книжный палатын пойанлыкшэ чарныдэ кушкэш.

Йэвг. Мор.

Лудшо дэн йункор-шамычын ойышт

Косолоп районышто кум вэрэ комсомольский погынымашэш „Рвэзэ коммунист" газэтын отчотым ыштымэ. Отчотный погынымаштэ 123 комсомолэц да 34 нэсойузный молодьож йункор дэн лудшо-шамыч лийыныт. Отчот почэш прэнийштэ 14 йэҥ кутырыш. Прэнийштэ выступатлышэ-шамыч „Рвэзэ коммунист" газэтын ситыдымашыжэ нэргэн ончыктэн пуышт.

Тэвэ „Путиловэц" колхоз пэлэнысэ пэрвичный комсомольский организацийын сэкрэтарьжэ Заболотских йолташ тыгэ ойлыш: Мый „Рвэзэ коммунист" газэтым йӧратэн лудам, газэт комсомольский пашашты кугун полшэн шога. Тугэ гынат, „Рвэзэ коммунист" газэтын тыгай ситыдымашыжэ уло. Пэрвичный комсомольский организаций самырык сэкрэтарь-шамычлан кузэ комсомольский пашам шындаш шагал полшэн шогэн.

Мурзанайэв йолташ тыгэ манэш: „Мый 1935 ий гыч „Рвэзэ коммунист" газэтыш возаш тӱҥалынам. Шуко почэла мутым возэнам, но тыжэчын иктаж кокштым гына пуртэныт. Кузэ мыланэм тӧрлаташ, сайын возэн шогаш ончыктэн огытыл.

Богословский (Дим. Орай) „Рвэзэ коммунист" газэтыш художэствэнный ойлымаш-шамыч огыт пуртал. Ончыкыжо гэрой-шамыч илыш гыч художэствэнный ойлымашым пуэн шогыман. Молодьожым патриотизм духэш воспиталыман,—манын ончыктыш.

Йэльэйэвский НСШ пэлэнсэ ВЛКСМ комитэт сэкрэтарь Михэйэв йолташ „Рвэзэ коммунист" газэт ВЛКСМ комитэт сэкрэтарь, пропагандистын, пионьэр вожатый да стахановэц-шамычын паша опытыштым газэт коч пропагандироватлэн, ончыктэн шогыман,—манын ойым пуыш.

Газэтын отчот ыштымыжэ мланна, „Рвэзэ коммунист" газэт паша йэҥ-шамычлан кугу школ лийын да йункор дэн лудшо-шамычын кӱлэшан ойым пумышт ончыкыжо газэтым сайэмдаш полша.

Э.

Соколов сай агитатор

„Йошкар Марий" колхоз пэлэн (Ронго район) РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньым тунэмаш посна кружок организоватлымэ. Тидэ кружокыш колхозник-шамыч положэньэ тунэмаш пэш куанэн коштыт. Агитатор Соколов йолташ положэньэ тунэммашым сай эртара. Тудо заньатым арньашта кум кана эртара. Адак кажнэ заньатыштэ положэньэ тунэммэ дэч посна мэждународный положэньэ нэргэн умландара.

Бахтин Н.

КОМСОМОЛ ИЛЫШ

МЭМНАН ПАШАНА

У-Торйал пэдучилищэ пэлэнсэ комсомол организацийыштэ тунэммэ ий тӱҥалтышыштэ 27 комсомолэц ыльэ. Вэс организацийла гыч 20 комсомолэц толын, угычын 45 йэҥым пуртымо.

Комсомольский пашам мэ комсомольский группыла гоч колтэн шогэна. Тидэ пашалан мэ, кажнэ группыш комитэт члэн-шамычым пэҥгыдэмдэн улына. Комсомольский группылаштэ партий да правитэльствын пунчалышт нэргэн, мэмнан элын илышыжэ да мэждународный положэньэ нэргэн кутырмаш эртаралтыт. Группылаштак ВЛКСМ X сйэздын школ нэргэн пунчалмыжым, ВЛКСМ устав дэн программым тунэммэ.

Политик тунэмашлан комсомольский организаций 11 политкружокым организоватлэн, нунын кокла гыч 3—комсомольский кружок. I—II классласэ кружоклаштэ заньатьэ эрэак расписаньэ-почэш эртаралтэш. Но кумышо классыштэ политик тунэммашым начарын организоватлымэ. Кызыт тушто 13 заньатьэ кӱрылтын. Кӱрлмашын причинжэ иктэ гына—ВЛКСМ райком альэ мартэнат пропагандистым муын огэш кэрт.

Комсомольский организаций тунэммэ качэствэ вэрч кучэдалмашым вуйлатэн шога. Тидэ шотышто икмыньар сэҥымаш-шамыч улыт. Комсомолэц кокла гыч отличнын тунэмшылан шотлалтыт: Йэршов Ю., Лэбэдэв С., Рожэнцова Р., Кропотов В., Чэпайкин А., Смышльайэв И., Пэтухов А. молат. Но тидэ чыла комсомолэц-шамыч сайын тунэмыт манын ок ойло.

Мэмнан комсомолэц-шамыч совэт элын кушшо поколэньыжым туныкташ достойный лийаш тыршат. Тунэмшэ-выпускник-шамыч учитэльница В. Смирнован Дальный Востокыш кайаш ӱжмыжым кугу куанымаш дэнэ вашлийыныт. 23 йэҥ, нунын кокла гыч 10 ударник Дальный Востокыш туныкташ кайаш кэлшэныт.

Кызыт комсомол организаций ончылно тыгай задачэ шога: выпускной да пэрэводной испытанийым йамдылалтмашым вуйлаташ. Тунэммэ ийым сэҥымаш дэнэ пытараш.

ЛЭУХИН—комсомол организацийын сэкрэтарьжэ.

РАЙКОМОЛ МОМ ОНЧА

„Ушнымаш" колхоз пэлэнсэ пэрвичный комсомольский организаций (Морко район) ВЛКСМ ЦК V плэнумын рэшэний-шамычшым илышыш пурташ пижын огыл. Тидэ мартэн V плэнумын рэшэнийжэ-шамычым комсомол погынымашэш тунэммашым эртарымэ огыл. Комсомолэц-шамыч плэнум мом пунчалын огыт шинчэ. Комсомол комитэт сэкрэтарь Максимов йолташ тунэммашым организоватлаш огэшат шоналтэ.

Нэсойузный молодьож коклаштэ нимогай воспитатэльный паша ок ышталт. Комсомол комитэт нуным нимогай кружокыш шупшын огэш шого. Бэсэдэ, молодьожный погынымаш ик канат эртаралтын огыл. Садлан комсомольский организацийын кушмашыжэ укэ. 1938 ийыштэ комсомолыш ик йэҥымат пуртымо огыл. А нэсойузный молодьож 20 утла шотлалтэш.

Комитэт сэкрэтарь комсомолэц-шамыч дэнат нимогай пашам ок ыштэ. Шуко комсомолэц-шамыч комсомольский взносым 6-8 тылзэ дэнэ тӱлэн огытыл. А комсомол комитэт сэкрэтарь Максимов шкэжак 16 тылзылан тӱлэн огыл.

Политучобым ик канат эртарымэ огыл. Пропагандист Андрэйэва йолташ политзаньатым эртараш огэшат шоналтэ.

Комсомольский погынымаш пэш шуэн эртаралтэш. Адак эртаралтэш гынат йӧршын йамдылалтдэ, нимогай критик да самокритик дэч посна. Культурно-массовый пашам пэш начар шындымэ. Комсомолэц-шамыч да комитэт сэкрэтарь Максимов шкэжат нимогай художэствэнный книгам огэш луд. Шукыжо газэтымат огыт луд.

Райкомол комсомольский организацийын пашажым сайэмдаш шоналтэнат огыл.

А. И.

ОНЧЫЛ МОЛОДЬОЖЫМ КОМСОМОЛ РАДАМЫШ

Кажнэ комсомольский организацийын да кажнэ ВЛКСМ члэн-шамычын задачышт—нэсойузный молодьож дэнэ эрэак пашам ышташ, ончыл молодьожым комсомол радамыш шупшын шогаш.

СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ годым нэсойузный молодьожын активностьшо йатыр кушкын.

Косолоп район комсомольский организаций апрэль тылзыштэ 179 ончыл молодьожым комсомолыш пуртэн да 11 у комсомольский организацийым организоватлэн. Звэнига район комсомольский организаций апрэль тылзыштэ 215 йэҥлан кушкын.

Но посна районлаштэ комсомольский организаций-шамычын кушмашышт начар кайа.

Сотнур райкомол март тылзыштэ комсомол радамыш 80 йэҥым пуртэн ыльэ гын, апрэльыштэ 76 йэҥым вэлэ пуртэн. Район кӧргыштӧ, утларакшым изи комсомольский организаций-шамыч йӧршын кушкын огытыл. Тэвэ „Йошкар пэлэдыш", „Маркс", „У тумэр" колхоз-шамыч пэлэнсэ комсомольский организаций-шамычыштэ 1937 ий гыч тӱҥалын кызыт мартэ эрэак 4 комсомолэц вэлэ шотлалтэш. „Пэзӱмбал" колхоз пэлэнсэ комсомольский организаций гын 4 комсомолэцлан изэмын вэлэ.

Тыгак Пэктубай райкомоллат апрэль тылзыштэ угыч ик комсомольский организацийымат организоватлэн огыл. Комсомол радамыш ужакат 59 йэҥым вэлэ пуртэн.

Тидэ Сотнур райкомолын, Пэктубай райкомолын да нунын сэкрэтарьышт Алмакайэв дэн Потапов йолташмытын нэсойузный молодьож коклаштэ массэ-воспитатэльный пашам ситыдымашышт ыштыдымыштым ончыкта. Алмакайэв йолташ изи комсомольский организаций-шамычым кушташ да пэҥгыдэмдаш пижын огыл.

Адак посна райкомол-шамыч нэсойузный молодьожым комсомол радамыш пуртымашкэ формальнэ относитлат, ВЛКСМ уставым пудыртылыт. Сотнур райкомол комсомолыш пураш толшо-шамычым бӱро засэданьыш иктын пуртылмо олмэш, чылаштым (20-30) йэҥ дэнэ пурга. Косолоп райкомол комсомолыш пураш шонышо посна йэҥ-шамычлан нуным сай шинчыдэ, рэкомэндацийым бӱроэш пуэдат. Тэвэ Макарова Анна рэкомэндаций мудэ комсомолыш пураш бӱрошко толын. Тудым сай шинчыдэак бӱроэш Шишкина рэкомэндацийым пуэн.

Кажнэ райкомоллан, пэрвичный комсомольский организацийлан да комсомолэц-шамычлан нэсойузный молодьож коклаштэ массэ-воспитатэльный пашам чарныдэ ыштыман. Ончыл молодьожым ВЛКСМ радамыш шупшын шогыман.

Щэрбаков П.

КАРЛ МАРКС

(Шочмыжлан 5 майыштэ 120 ий тэмын)

Чыла эллаасэ пролэтариатын гэниальный вождьшо, научный коммунизмын основатэльжэ—Карл Маркс 1818 ий 5 майыштэ Трир олаш (Гэрманийын Рэйнский областьэш) шочын. Тудын ачажэ адвокат йэврэй улмаш. Маркс пэрвой Трир олассэ гимназийым тунэм пытарэн, варажым увивэрситэтыш тунэмаш пурэн, 1841 ийыштэ унивэрситэтым тунэм пытарэн. 1842 ий гыч Маркс „Рэйнский газэтыштэ" пашам ышташ тӱҥалэш, тидэ ийышгак тидэ газэтын главный рэдакторжо лийэш. Марксын рэдактироватлымэ жапыштэ тидэ газэт рэвольуционно-дэмократичэский направлэньан лийэш.

1843 ийыштэ Маркс радикальный журналым издаватлэн Парижыш толэш. 1845 ийыштэ Маркс опасный рэвольуционьэр манын, прусский правитэльствын настаиватлымыжэ почэш, тудо Париж гыч колталтын. Тудо Брьӱссэльыш (Бэльгий) толын. 1849 ийыштэ Бэльгий гыч Маркс колталтын. 1848 ийыштэ 13 ийуньышто Маркс Лондон олашкэ (Англий) илаш кайэн. Колымэшкыжэ тидэ олаштэ илэн. 1883 ий 14 мартыштэ Маркс колэн.

Маркс пэрвой капиталистичэский общэствын развитийжым почын, исслэдоватлэн да тудын нэизбэжнэ колымашыжым ончыктэн.

Маркс научно рэвольуционно тэорийым—марксизмым ыштэн, кудын тӱҥ ужашыжэ диалэктичэский дэн историчэский матэриализм, марксистский политичэский экономий, классовый кучэдалмаш да пролэтариатын диктатуржо нэргэн туныктымаш лийэш.

Маркс шкэнжын соратникшэ да йолташыжэ Энгэльс дэнэ пролэтариатын рэвольуционно кучэдалмашын историчэский опытшым шотлэн, пролэтарский партийын стратэгий дэн тактикым ыштэн.

Маркс дэн Энгэльс пролэтариатын массовый кучэдалмашыжым вуйлатэныт. 1847 ийыштэ Маркс дэн Энгэльс „Сойуз коммунистов" тайный пропагандистский общэствыш пурэныт. Тидэ общэствын кӱштымыжӧ почэш 1848 ий фэвраль тылзыштэ лэкшэ знамэнитый „Коммунистичэский партийын манифэстшым" возэныт.

1864 ийыштэ Лондонышто знамэнитый I интэрнационал — „Мэждународное Товарищество Рабочих" организоватлалтын. Маркс тидэ общэствын пашажэ вэрч уло шӱмжӧ дэнэ тыршэн да тудым вуйлатэн.

Маркс дэн Энгэльс эрэак буржуазный либэрализмын шӱмашыжым да послэдоватэльнэ огыл улмыжым разоблачитлэныт. Марксизмын тушман тэчэнийжэ—оппортунизм да сэктантствэ ваштарэш чарныдэ кучэдал шогэныт.

Лэнин у историчэский обстановкышто марксизмым умбакыжэ шуйэн да вийангдэн.

Пӱтынь тӱньасэ пролэтариатын вождьшо Сталин йолташ у условийышто Марксын—Лэнинын туныктымыжым вийангда да конкрэтизироватла.

ЛЭЙТЭНАНТ ЛИЙАШ ШОНЭМ

Мый тэний Косолоп кыдалаш школышто 9 классым тунэм пытарэм. Кумышо чырыклан тыгай отмэткым налынам: 1 отлично, 7 хорошо, 4 посрэдствэнно. Нылмышэ чырыклан 4 посрэдствэнным пытарэм, чыла прэдмэт дэнат отлично да хорошом налаш шонэм. Тэний мый кавалэрийский войэнный училищыш кайаш шонэм, войэннэ комиссариатыш йодмашым пуэнам. Мый войэнный училищым тунэм пытарэн, лэйтэнант лийаш шонэм. Уло шонымашэм дэнэ, уло вийэм дэнэ войэнный тэхникым, войэннэ пашан ик спэциальностьшым тунэм налын йöратымэ родинам аралаш йамдылалтам. Моло кыдалаш школышто тунэмшэ йолташмытымат войэннэ училищыш тунэмаш пураш ўжам.

Косолоп кыдалаш школышто 9 классыштэ тунэмшэ **Гвоздэв. П. П.**

Мый артиллэрист лийам

Тэний Косолоп кыдалаш школышто 10 классым тунэм пытарэм. Кумышо чырыклан тыгай отмэткым налынам: 1 отлично, 9 хорошо, 2 посрэдствэнно. Нылмышэ чырыклан 2 посрэдствэнным пытарэн, чыла прэдмэт дэнат отлично да хорошом налаш шонэм. Лэнинский комсомол радамышкэ 1937 ий гыч шогэм. Комсомол мыйым коммунизм духэш воспитатлэн, куштэн. Мый кызыт Шэрнур войэнный комиссариатыш йодмашым 1-й Лэнинградский артиллэрийский войэнный училищыш тунэмаш пураш йодмашым пуэнам. Войэннэ училищэ коклаштэ артиллэрийский училищэ кугу почэтно вэрым налын шога. Войэннэ артиллэрийский школыштат отлично да хорошо тунэмаш шонэм. Войэнный спэциалист, артиллэрист лийын, Совэтский границым тушманын кэржалтмыжэ дэч пэнгыдын аралаш тўналам. Тидэ пэш кугу почот да чэсть.

Косолоп кыдалаш школын 10 классыштэ тунэмшэ **А. Н. Попов.**

Политзаньатьэ эрэак кўрылтэт

Ворошилов лўмэш колхоз пэлэнсэ комсомольский организацийштэ (Параньгэ район) политзаньатьэ эрэак кўрылтэш. Тэвэ апрэль тылзыштэ кум заньатым эртараш кўлэш ыльэ гын, пропагандист Б о г д а н о в улыжат ик заньатым гына эртарэн.

Адак пропагандист Богданов йолташ пропсэминарыш огэш кошт.

Лошкин Й.

КАПИТАЛИСТ ЭЛЛАШТЭ

Испанский калыкын армийжэ оршо фашистский интэрвэнт-шамычым гэроичэски чактара.

СЎРЭТЫШТЭ: Калык армийын бойэцшэ-шамыч окопышто.

ПЭРВОЙ МАЙ КАПИТАЛИСТ ЭЛЛАШТЭ

КИТАЙЫШТЭ

Китай шэмэр-шамыч йапонский агрэссор - шамыч ваштарэш талын крэдалмэ условийыштэ 1 майым пайрэмлэныт. Чыла кугу олалаштэ митинг дэн дэмонстраций лийын. „Йöршэш сэнгымэшкэ к у ч э д а л а ш“, „Освободитэльный сарыштэ участвоватлашлан пашазэ массым организоватлаш“— пайрэмын тўнг лозунгшо-шамыч тыгай ыльыч. Утларак куатлэ дэмонстраций дэн митинг Хавькоушто, Учаныштэ, Ханьаныштэ лийын. Хавькоусо митингыштэ 14 пашазэ организаций участвоватлэн. Общэствэнный паркысэ майовкыш 20 тўжэм утла пашазэ погынэн. Чыла кум олаштыжэ майовкышто 50 тўжэм утла дэмонстрант участвоватлэн. Ханькоусо митингыштэ палэ китайский писатэль Го Можон, китайский льотчик-шамыч прэдставитэльын, Кантон оласэ пашазэ организаций-шамыч прэдставитэльын да молын выступатлымыштым кугу энтузиазм дэнэ вашлийыныт. Лозунгшамыч да оратор-шамычын ойлымышт пашазэ-шамычым иктыш чумыргаш, сарыштэ активнын участвоватлаш да тылым пэнгыдэмдаш ўжыныт. Ик лозунг налынак ойырлалтэш „Куатлэ оборонно промышлэнностьым ыштэна!“ Оласэ калык дэмонстрант - шамычым шокшын саламлэн.

Чыла газэтат пэрвой май нэргэн статьям возэныт.

ФРАНЦИЙЫШТЭ

Пэрвой май кэчым Францийсэ пролэтариат пашазэ классын йэдинствожо да фашистский интэрвэнций ваштараш кучэдалшэ испанский калык дэнэ солидарность знак дэнэ эртарэн.

Шукэ калыкан митинг дэн дэмонстраций Парижыштэ, тугак провинций-шамычын 400 пунктыштыжо лийыныт. Парижский район профсойуз обйэдинэньын Вэнсэнский чодраш организоватлымэ митинг дэн шэствийыш 250 тўжэм нарэ шэмэр погынэн.

Парижыштэ пэрвомайский шэствий куатлэ антифашистский дэмонстрацийыш, французский пролэтариатын вийжым бойэвой ончымашкэ да калык фронтын пэнгыдылыкшым аралаш французский пролэтариатын вольажым ончыктымашкэ савырнэн.

Дэмонстрацийыштэ испанский пашазэ классын прэдставитэльжэ - шамыч участвоватлэныт. Нуным французский шэмэр-шамыч шокшын саламлэныт.

Марсэльыштэ пэрвомайский дэмонстрацийыштэ 100 тўжэм йэнг, Лионышто 50 тўжэм йэнг, Руаньыштэ 30 тўжэм, Тулузышто 20 тўжэм, Валансэныштэ 20 тўжэм, Мэцыштэ 17 тўжэм, Грэнобльышто 15 тўжэм да Оранштэ 12 тўжэм йэнг участвоватлэн.

РУМЫНИЙЫШТЭ

Газэт - шамычын увэртарымышт почэш, 1 май вашэш эл мучко пашазэ, рэмэсленник дэн тунэмшэ—антифашист-шамыч коклаштэ массовый обыск дэн арэстым ыштымэ ыльэ. Бэссарабийыштэ гына 100 утла йэнгым арэстоватлымэ. Тидлан лийын газэтлаштэ официальный увэртарымашым пэчэтлымэ. Тушто тыгэ ойлалтэш: „30 апрэль вашталэш йўдым массовый обыск дэн арэстым ыштымэ. Слэдствий интэрэслан кöра арэстоватлымэ-шамычын лўмышт ок ончыктал“. Фашистский газэт-шамыч антифашист-шамыч ваштарэш кампанийым орышыла ыштат, нуным „государствэнна пэрэворот йамдылымылан“ титаклат.

Комсомолыш пураш огыт полшо

„1 май“ колхозышто (Шэрнур район) молодьож пэш шуко уло. Нунын коклаштэ йатыржэ комсомолыш пурынэшт. Но нунылан комсомолыш п у р а ш райкомол ок полшо, а колхоз пэлэн комсомольский организаций укэ. Райкомол гыч ик йэнгат толын огыл. Нунын дэнэ пашам нигэат огэш ыштэ. Садлан комсомолыш кузэ пураш, кушто рэкомэндацийым м у а ш огыт шинчэ.

Райкомоллан н у н ы л а н комсомолыш пураш полшыман. **Шоптыр Сэргэ.**

ЭСТАФЭТ ЭРТАРАЛТЭ

1 майыштэ Йошкар-Олаштэ май пайрэм лўмэш куржмаш дэнэ традиционный эстафэта лийэ. Эстафэтыштэ „Динамон“, „Спартакын“ (2 командыжэ), комсэльхозшколын, фэльдшэрско-акушэрский школын да лэсотэхничэский рабфакын командышт участвоватлэныт. Тыгак 9 йэнган кок йоча командэ („Динамо“ да музыкальнэ тэатральный учил и щ ы н) участвоватлэн. Куржмаштэ чылажэ 50 физкультурник дэн 18 йоча физкультурник-шамыч лийыныт. Кугу йэнг-шамыч 7.000 мэтрым, а йоча-шамыч 3.200 мэтрым куржыныт.

Кугу физкультурник-шамыч коклаштэ эн сай рэзультатым „Динамо“ командэ ончыктэн. Тидэ командэ 7.000 мэтрым 25 минутат 29,8 сэкунд куржын. Кокымшо вэрым лэсотэхничэский рабфакын командыжэ налын. Тудын рэзультатшэ—26 минутат 56,7 сэкунд. Кумышо вэр фэльдшэр акушэр школлан логалын: командын рэзультатшэ 27 минутат 43,4 сэкунд.

Но каласаш кўлэш, комсэльхозшколын да „Спартакын“ командышт эстафэтым аклыдымыштлан да дисциплинышт укэлан ончыл вэрыш лэктын кэртын огыт ул, „Спартак“ гын, эн пытартыш вэрыш лэктын. Ончыкыжым тидэ йонгылышым ушыш налман.

Йоча - шамыч командэ пэрвой вэрыш лэкшашлан уло вийышт дэнэ тыршышт. Садланак вэт нунын рэзультатыштат сай лийэ. Музыкальнэ тэатральнэ училищын командыжэ 3.200 мэтрым 10 минутат 22,1 сэкунд куржын. „Динамо“ командын рэзультатшэ 10 минутат 30 сэкунд.

Йыван Фэдотов.

Кунам мыйын аппэльацийым ончат

1937 ийыштэ мыйым клэвэтничэский матэриал почэш комсомол гыч да Пэдинститут гычат исключатлэныт ыльэ. Тыгак фэвраль тылзыштэ профсойуз гыч исключатлэныт.

Кызыт Обкомол ВЛКСМ члэныш восстановитлэн. Пашам Марий йал озанл ы к коммунистичэский школышто прэподаватэльлан ыштэм. Но профсойуз члэныш кызытат восстановитлэн огытыл. Аппэльацийым Пэдинститут пэлэнсэ профкомыш пумылан тылзат утла эртэн. Институт дирэктор Скопцов „Мэ тыйын аппэльацийым ончаш огына тўнгал. Тый кушкэ организацийыш жалобатлэ“, манын мыйын аппэльацийым ончыдэ киктат.

Эмикан.

Отв. редактор— Г. М. ЭРСКИЙ.

Адрес редакции: Мар. АССР, г. Иошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комн. № 74, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—445. Тираж 3000 экз. Иошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата. Из-во „Марий Коммун“.